

Jakubovianske aktuality

VYDÁVA: Obecný úrad v Jakubovianoch

Mimoriadne vydanie pre chatárov a chalupárov
December 2021

Pre chatárov a chalupárov v katastrálnom území obce Jakubovany

Vedenie obce sa rozhodlo písomnou formou podať informácie pre chatárov a chalupárov, keď zvolanie osobného stretnutia v roku 2021 bolo opäť obmedzené vyhláškami hlavného hygienika SR.

Chceme Vás oboznámiť s tým, kde má obec problémy pri správaní sa chatárov, ako i s časťou chalupárov (ďalej bude písané len chatári), no a tiež návštevníkov ich objektov. Uvedieme ako obec vidí možné riešenia pre zlepšenie komunikácie. Popíšeme preto veci ktoré obec musí neustále riešiť a vynakladať financie na činnosti, ktoré však majú byť plne hrazené vlastníckmi rekreačných zariadení.

Oblasť odpadového hospodárstva:

Poplatky za komunálne a drobné stavebné odpady u chatárov a chalupárov v katastrálnom území obce Jakubovany pre rok 2021 riešilo VZN č. 1/2021 a 2/2021. Obec Jakubovany pripravila riešenie pre rok 2022 a s výhľadom na ďalšie roky. Množstvo vyprodukovaných odpadov narastá, aj cena za vývoz a uskladnenie zberovou spoločnosťou sa zvyšuje a preto sa i cena pre rok 2022 upravila vo VZN 01/2022.

Na zbernom mieste pre chatárov a chalupárov obec stále eviduje nedostatočné triedenie odpadov. Obec vykonávala počas celého roka 2021 nielen monitorovanie priestoru, ale aj pravidelnú kontrolu zberných nádob a zistilo sa že viac ako 2/3 odpadov nebolo vyseparovaných. Obec dopláca na správanie niektorých chatárov a chalupárov, keď pracovníci obce musia neustále dotriediť odpady. Ako aj týždeň čo týždeň prevážať veľkoobjemové odpady (sedačky, skrinky, matrace, paplóny, odevy, obuv), elektroodpady, odpady farieb a obalov z nich, stavebné odpady, keď nie je dodržaný postup podľa VZN č.1/2021 o odpadoch.

Do nádob bol dávaný aj stavebný odpad, veľkoobjemový odpad (matrace, koberce, odevy, dosky, elektronika, hrnce, taniere a hrnceky, poháre, časti nábytku). No a značnú časť tvoril odpad z potravín, ovocia, zeleniny, kompóty vo fľašiach, zbytky jedál. Po prepočte vychádza, že obec doplatila 1200,-€ na doseparovanie komunálnych odpadov a tieto by mali zaplatiť chatári. V prípade zlej separácie hrozia pokuty od zberových spoločností, až po možnú výpoveď zmluvy o vývoze a uložení komunálneho odpadu, čo by spôsobilo obrovský problém celej obci.

Medzi chatármi je „solidarita“ keď mlčia o vykonávaní ubytovania zo strany iných chatárov a radšej zaplatia rovnako za odpady, než by poukázali na tých čo „ubytovávajú“ a nie sú oficiálne evidovaní. Niektorí chatu využívajú celoročne, niektorí sezónne v lete, minimálne v zime, niektorí len občasne prídu na víkend. Potom je aj vytvorený objem odpadov rôzny. Niektorí separujú odpady, niektorí dajú všetky odpady do jedného vreca a tak do veľkoobjemového kontajnera. Zväčša však chatári/chalupári tvrdia, že odpad nemajú, ale musia platiť v zmysle platného všeobecne záväzného nariadenia obce. Uvádzajú, že odpady vozia domov a tam dávajú do nádob, ale prenos odpadov medzi katastrálnym územím nemá byť vykonávaný a obec musí vytvoriť podmienky na umiestnenie odpadov vyprodukovaných v tomto katastrálnom území do zberných nádob, ak nie je dohoda s inou obcou (čo nemáme uzatvorené).

Obec za rok 2021 (tak ako i predošlé roky) opäť doplatí na odpady chatárov, keď bolo vyprodukovaných viac odpadov než z ktorých obec vychádzala podľa priemernej obsadenosti chat a produkcie litrov na osobu a deň. Ak sa z vlastnej obce vyvezie za rok 2021 cca 205.000 litrov odpadov, tak z chat je to 98.000 litrov (už po dotriedení a bez veľkoobjemových odpadov), aj keď chaty nie sú celoročne užívané. Ak hovoríme o objeme bez dotriedenia, tak by to bolo 294.000 litrov za chaty a chalupy.

Zmena u komunálnych odpadoch od 1.1.2022, pre chatárov a chalupárov:

Ceny za komunálne odpady (manipulácia s nádobami, odvoz, dodatočná separácia pred skládkovaním, uloženie na skládku a poplatok štátu) sa na Slovensku neustále zvyšujú. Ak sa správanie chatárov, chalupárov a ich návštevníkov nezmení, cena poplatku pre nich bude prudko narastať i v ďalších rokoch. Tento rast poplatkov sa vedenie obce snaží síce obmedziť, keď navrhuje zmeny, ktoré majú pomôcť tým čo poctivo separujú odpady. Má sa tak aj viac zohľadniť rozsah obsadenia chaty a tým množstvo produkovaných komunálnych odpadov.

Obecné zastupiteľstvo pre rok 2022 upravilo výšku poplatkov za komunálne odpady, keď sa do ceny poplatku započítali všetky náklady spojené so starostlivosťou o komunálne odpady pre chatárov. Tiež sa musí vykonávať samostatný zber kuchynských odpadov a tak bude k dispozícii počas mesiacov máj až september zberná nádoba na tento druh odpadu. V zostávajúcich mesiacoch (menšia obsadenosť chat) bude k dispozícii nádoba umiestnená v obci, za kultúrnym domom. Počet vývozov kuchynského odpadu určuje vyhláška a tá nezohľadňuje naplnenosť nádoby. Na chatách by mali byť vedierka, resp. „kompostovateľné sáčky“, kde bude tento odpad umiestňovaný a potom vyprázdnený

do určenej zbernej nádoby. Pritom odpady potravín dávané do tejto zbernej nádoby nesmú byť v plastom, kovovom, ani sklenom obale. Môže sa využívať papierový obal, alebo v tzv. kukuričné vrecká, ktoré neobsahujú plasty a rozložia sa na kompost. Obec musí mať zberné nádoby zabezpečené tak, aby sa dali otvárať len za použitia dvoch rúk, resp. po uvoľnení západky. Táto západka musí byť opäť použitá po uzatvorení nádoby.

Chceme aby bolo kontrolovateľné kto odpady separuje a kto nie. Nie je možné aby každá chata mala na súčasnom zbernom mieste svoju zbernú nádobu 120l alebo 240l. Preto ako prvý krok, ktorý obec vykoná, je umiestnenie 1100l zberných nádob vo väčšom počte. V roku 2020 a 2021 obsadenosť chat narástla, keď sa to zmenilo aj z dôvodu COVID-19, keď bol väčší záujem o pobyty na chate (obmedzenie cestovania do zahraničia) a tak boli chaty viac využívané. Podľa monitorovania množstva odpadov a pri správnom separovaní, sa ukazuje potreba mať v letnom období 8ks až 10ks 1100l zberných nádob. Keď sa to prepočíta, tak na cca 10 chat to bude jedna nádoba. Chaty s veľkou kapacitou lôžok (3 objekty v doline) musia mať svoje 1100l nádoby. Nádoby na plasty, kovy, sklo, papier, budú prístupné všetkým, keď za odvoz a likvidáciu sa poplatok neúčtuje (už bol zaplatený v cene zakúpeného výrobku). Ak sa však v týchto nádobách nachádza viac nesprávne umiestnených odpadov je obci doúčtovaný sankčný poplatok, v zmysle platných zmlúv. Nad zbernú plochu bude osadená kamera, aby bol priestor trvale monitorovaný a bolo zdokumentované kto kam odpad umiestnil. To si tiež vyžiada finančné náklady.

V mesiacoch január –marec 2022 budú ešte zberové nádoby v takom počte ako v roku 2021 a odpad sa bude prekladať do 8m³ kontajnera. Od apríl 2022 dôjde k doplneniu počtu kusov 1100l zberných nádob. Na každej nádobe na komunálny odpad budú uvedené čísla chat, kto má kam komunálny odpad umiestňovať. Nádoby na komunálny odpad budú uzamknuté a kľúče budú mať príslušní majitelia chat a tiež obec.

Vieme, že komunikácia za obcou Jakubovany je zväčša nezjazdná pre osobné autá chatárov z lokality Vysokého Hrádku, ale obec nemôže pre nich riešiť samostatné zberné miesto a odpady musia priväzať na spoločné zberné miesto, kde je možné ukladať všetky separované zložky do samostatných zberných nádob. Ak tak neurobia, je to ich rozhodnutie, ale obec zabezpečila podmienky rovnako pre všetkých, rovnako ako sú určené aj poplatky za komunálne odpady.

Obec bude raz za dva týždne kontrolovať obsah nádob a v prípade nedostatočného triedenia bude obsah zdokumentovaný. Sami chatári si budú môcť kontrolovať ako ich skupina triedi odpady a ako sa nádoba naplňa. Pred vývozom odpadov, čo je vždy posledná streda v danom mesiaci, budú nádoby odomknuté a zapísané percento naplnenia nádob.

Mesiace január 2022 – marec 2022 budú k tomu aby sa chatári rozdelili do skupín, zabezpečili sa ďalšie zberové nádoby a ich úprava na zamykanie.

Obec navrhuje rozdelenie chat:

1. všetky chaty z lokality Vysoký Hrádok a tie chalupy, ktoré nevyužívajú množstvový zber v obci
2. chaty z lokality Kamenná, Perašinky a Kotlenica
3. časť chat z lokality Uhlište
4. zostávajúce chaty z lokality Uhlište a prvá časť chat z lokality Studená
5. druhá skupina chat zo Studenej
6. tretia skupina chat zo Studenej
7. štvrtá skupina chat zo Studenej – kde oficiálne ubytovávajú
8. zostávajúce chaty zo Studenej – chaty s veľkou kapacitou lôžok

Keď občania v obci dokážu v domácnosti separovať odpady a napr. 6 členná rodina za mesiac vyprodukuje menej než 110l odpadov (k tomu 240l separovaných zložiek), musia sa i chatári zapojiť do lepšej separácie. Ak nedôjde k dostatočnému triedeniu, bude po prechode na množstvový systém daná skupina platiť v ďalšom roku za poplatky násobky voči tej skupine ktorá bude venovať pozornosť separovaniu a minimalizovaniu odpadov. Nikto nebude chcieť byť ďalej v skupine so susedným chatárom o ktorom vie, že má stále plno osôb na chate, tvorí teda i viac odpadu, pokiaľ nebude mať záruku, že i platenie bude tomu prispôsobené. Ideálne by bolo mať na každú chatu samostatnú zberovú nádobu (110l/240l), podľa toho ako sa chatár rozhodne, ale to by si vyžadovalo cca 96ks uzamykacích nádob, dostatočne veľký oplotený a monitorovaný priestor. Obec preto hľadá riešenie pre ďalšie roky, ako vybudovať dostatočne veľké nové zberové miesto.

Ak vie niekto navrhnúť iný, vhodnejší systém zberu (v súlade so zákonmi) a výpočtu poplatkov než je v obci zavedený, nech ho popíše a predloží na Obecný úrad Jakubovany (klasickou poštou, e-mailom, elektronicky cez Slovensko.sk). Poslanci sa návrhmi budú zaoberať a zohľadnia ho pre rok 2023.

Chatové oblasti a dodržiavanie zákonných nariadení a všeobecne záväzných nariadení obce.

1. Všetky chatové oblasti v našom katastrálnom území sú v „Chránenom vtáčom území Natura 2000“. Je tu zákaz používania pyrotechniky počas celého roka. Bolo zistené, že od 25.12.2020 do 6.1.2021 sa na niektorých chatách

používala pyrotechnika. Z toho dôvodu bude v nasledujúcom období vykonávaná kontrola okolia chat, s využitím dobrovoľných ochrancov prírody. Zdokumentované prípady budú riešené voči majiteľom danej chaty, cez Štátnu ochranu prírody a krajiny. Žiadame preto v záujme predchádzaniu postihov upozorniť všetkých ktorí budú na Vašej chate, aby pyrotechniku ani nenosili na pobyt.

2. Dodržanie ochrany vôd zo strany chatárov je niekoľkoročným problémom. Obec preto v roku 2022 bude ďalej vykonávať kontroly ako bolo povolené použitie studne, ako je zabezpečené zhromažďovanie odpadových vôd a ich likvidácia u chat ktoré majú studne, alebo majú vodu zvedenú z prameňov a potôčikov. Obec bude postupovať podľa zákona o ochrane vôd.
3. Drobné stavby v okolí chat, alebo nepovolené prístavby k chatám obec postupne kontroluje a rieši cez správne konania, aj s príslušným postihom. V tom bude obec pokračovať. To, že niekto platí nájom Pozemkovému spoločenstvu Jakubovany za pozemok pod prístreškom neznamená jeho legalizáciu.
4. Dodržiavanie doby požiarneho nebezpečenstva, ktoré je vyhlásované v období sucha. Chatári musia sledovať úradnú tabuľku obce a webovú stránku obce, kde o vyhlásení doby požiarneho nebezpečenstva a o jeho odvolaní obec zverejňuje nariadenia, ktoré dostane. Obec umiestni informačnú tabuľku aj na konci obce, kde budú informácie v papierovej podobe pre chatárov, toto však nerieši náhradu zákonnej úradnej tabule obce a zverejňovanie na webovej stránke obce.
5. Spilovanie drevín na lesných pozemkoch povoľuje lesný hospodár vlastníkovi pozemku. Na ostatných plochách, (čo je celá Studená aj Vysoký Hrádok) od 1.1.2020, povoľuje vlastníkovi výrub Okresný úrad Liptovský Mikuláš, Odbor ochrany prírody a krajiny, na základe písomnej žiadosti a vydaného rozhodnutia. Ak žiada o výrub iná osoba než vlastník, tak je tu potrebný súhlas vlastníka pozemku. Nie je možné svojvoľne vypilovať a spaľovať ani suché, alebo spadnuté dreviny. Dreviny patria majiteľovi pozemku kde rástli a ich použitie bez jeho súhlasu znamená krádež.
6. Jazdenie motorovým vozidlom, snežným skutom, štvorkolkou, motocyklom po lúkach a v lesnom poraste je zakázané. Rovnako nie je povolené svojvoľné parkovanie v doline (teraz nehovoríme o parkovaní pri chate). Oficiálne parkovisko je len pri prechode cez potok k lyžiarskemu vleku a cca 4 miesta pri rozbočke ciest v lokalite Studená. Snežným skutom budú v prípade dostatku prírodného snehu upravené bežecké stopy v okolí obce.
7. Nie je možné púšťať psov voľne okolo chat, ani s nimi chodiť bez vŕdzky. Lesná zver nesmie byť plašená psami a poľovné združenie môže použiť zbraň ak bude pes naháňať zver a pes bude v predpísanej vzdialenosti od chaty.

Komunikácie do chatových lokalít:

Zo strany chatárov je od obce neustále požadovaná údržba komunikácií, ktoré slúžia ako príjazdové, až po odbočky k chatám. Zo žiadneho zákona však obec v extraviláne nemá povinnosť, aby udržiavala komunikácie spevnené alebo nespevnené, **keď nie je ich vlastníkom ani správcom**. Pokiaľ sa chatári finančne podieľali na oprave asfaltovej vrstvy do Studenej, obec nebola organizátorom. Organizovala to skupina chatárov.

V našom intraviláne sú pod cestami súkromné pozemky a pokiaľ tam bolo vybudované za socializmu spevnené asfaltové teleso, neprešlo do vlastníctva obce od štátu, pri delimitáciách majetkov. Chatári si tak môžu len dohodnúť s vlastníckmi pozemkov podmienky prejazdu po cestách na pozemkoch v ich súkromnom vlastníctve a tiež na tom, ako si budú zabezpečovať údržbu v letnom a v zimnom období.

To, že obec občasne v zimnom období odhrnie sneh znamená, že použije na to vybrané financie za rekreačný poplatok a za miestne dane z chat. Prítom tieto financie majú byť používané pre rozvoj obce, aby sa občanom zlepšili podmienky ktoré prináša prejazd chatárov cez obec a záťaž ktorú chatári spôsobujú. Vzhľadom na narastajúce finančné problémy obce obmedzí činnosti ktoré vykonávať nemusí a pokiaľ bude záujem chatárov o zimnú údržbu komunikácie, musia si túto službu objednať a uhradiť. Je to rovnaký prípad ako majú chatári z Račkovej doliny.

Obec a Slovak Telekom, a.s. riešili na jar 2021 odstránenie drevín z jedného okraja cesty, kde dreviny ohrozovali telefónne vedenie, ale tiež pri každom silnejšom vetre a snehovej prehánke musela obec riešiť prepilovanie drevín spadnutých na telefónne vedenie a cestu. Prepilovanie bolo riešené v rámci činnosti hasičského zboru obce, ktorý obec financuje. Odpílené dreviny však museli byť ponechané vlastníkom pozemkov, uložené na okraji ciest, ale než vlastníci zabezpečili ich odvoz, boli dreviny odcudzené, okrem vŕb, ktoré nie sú zaujímavá na pálenie.

Je potrebné vyriešiť odvodnenie okrajov ciest, keď od roku 1989 nikto nečistil okraje ciest a kanály na odvádzanie povrchových vôd sú zarastené náletmi drevín a zanesené zeminou. Keď sme v roku 2016 vykonali (v spolupráci s dvomi chatármi a „Agriou“) rozvoz frézovanej asfaltovej hmoty na zásyp výtlkov, pri prvom silnejšom daždi bolo všetko odplavené mimo cestu. Práve z dôvodu stekania vôd po komunikácii, keď odvodňovacie kanály neplnia svoju funkciu.

Obec môže len napomôcť v riešení problému, ale nie financovať opravy. Je potrebné nájsť dohodu medzi vlastníckmi pozemkov po cestami, chatármi a vlastníckmi pozemkov lesov, lúk v doline, ako i užívateľmi pozemkov lúk a pasienok. Opravy a údržba sa musí financovať opäť len združením financií.

V prípade chat na Vysokom Hrádku je problém zložitejší, keď je tam menej chat a náročná oprava komunikácie. Nákladné vozidlá Agrie poškodili komunikáciu a je problémový prejazd osobných motorových vozidiel, po ceste od konca obce. Pozemky v úseku kde je cesta poškodená patrí akcionárovi „Agrie“ a on nemá záujem o opravu. V zimnom období sa tam vôbec nedá jazdiť, ani nákladným vozidlom. Využívanie komunikácií v extraviláne obce Jamník pre

príjazd k chatám však môže byť obmedzené vlastníckmi pozemkov, alebo požadovaná finančná náhrada. Obec Jakubovany môže byť len sprostredkovateľom rokovaní.

Správne označenie chat. Obec Jakubovany už pred viac než 10 rokmi zmenila očíslovanie chat, keď k pôvodnému číslu sa pripočítalo číslo 500. Teda napr. číslo 14 po novom bolo 514, číslo 101 zasa 601. Niektorí majitelia chat si však označenie čísla na chatách nezmenili. Nezmenili ho ani u dodávateľov elektrickej energie a tak v svojich databázach vedú nesprávne údaje. Na katastrálnom odbore obec v minulosti zabezpečila zmenu, bez potreby aby majiteľ musel o zmenu žiadať, ale dodávateľia elektrickej energie hlásenie obce nechceli a nechcú akceptovať. Je potrebné, aby majitelia chat si u svojho dodávateľa elektrickej energie preverili aké číslo chaty je vedené v ich databáze (zmluve) a podľa potreby to zmenili, tiež uviedli aj kontakt, keď tak budú dostávať informáciu o plánovaných prerušeníach dodávky elektrickej energie. Databázu adries využívajú záchranné zložky a pokiaľ sú údaje nesprávne môže dôjsť k problémom identifikácie miesta zásahu. Je potrebné skontrolovať si aj číslo chaty uvádzané na poistných zmluvách (ak sú na chatu uzatvorené).

Dodržiavanie rýchlosti v obci. Toto je problémom vo všetkých obciach našej „Filištín doliny“. Žiadame vodičov, aby rešpektovali predpísanú rýchlosť v obci. V obci Jakubovany nemáme vybudované chodníky a chodci sa pohybujú okrajom komunikácií. Od platnosti dodatku zákona o obíehaní cyklistov v obci vo vzdialenosti jeden meter sa bude musieť rýchlosť ešte viac obmedziť a obec v tom prípade prikróčí k osadeniu značiek zóny 40, s platnosťou cez celú obec.

Kosenie a údržba chat. Chatári prichádzajú na chaty zväčša na víkend a preto by mali brať ohľad na stav, že nedeľa je dňom pracovného pokoja a nevykonávať v tento deň práce s motorovými ručným náradím a kosiacom technikou. Rešpektujte to, že Váš sused chce mať v nedeľu ticho vo svojom okolí.

Vykurovanie objektov. Bez ohľadu na typ zdroja tepla v chate (krb, piecka, elektrické alebo plynové zdroje) je potrebné venovať neustálu pozornosť týmto zariadeniam. Je potrebné dodržiavať protipožiarne opatrenia a neklásť horľavé predmety na tieto zariadenia a v dosahu ich priameho vyžarovania tepla. Zabezpečiť i miesto umiestňovania teplého popola tak, že do doby vychladnutia popola bude v nehorľavej, najlepšie oceľovej nádobe, ktorá bude zakrytá a umiestnená mimo chatu, na nejakej betónovej podlažke. Doporučujeme mať na chate jeden kus penového hasiaceho prístroja min.10 litrového, ak protipožiarne dokumentácia k objektu neuvádza ešte väčší počet. Je potrebné kontrolovať komín a zabezpečiť jeho vymetanie, keď to nemusí prevádzať odborná firma. (Na webovej stránke obce nájdete informácie a možnosť vytlačiť si brožurku na vedenie dokumentácie o vymetaní komína.) V letnom období sa využívajú krby, otvorené ohniská, grily a aj tu je potrebné dodržiavať požiarnebezpečnostné predpisy.

Vzájomná komunikácia: Obec Jakubovany má len niekoľko e-mailových adries na majiteľov chat a chalúp. Potom chýba možnosť rýchleho kontaktovania zaslaním informačného materiálu. Pokiaľ sa použije webová úradná tabuľa obce, alebo len informácia v časti oznamy, nie každý pravidelne (aspoň raz týždenne) môže sledovať stránku našej obce. Môžeme zasielať informácie aj cez Slovensko.sk, ale tam ešte menej ľudí má nastavené prijímanie správ na svoje meno. Prosíme preto o zaslanie kontaktnej správy na našu adresu obec@jakubovany.sk, do textu v správe uviesť svoj údaje: meno, priezvisko, adresa a text „kontakt na chata/-rku chaty číslo ..“.. Nie každý využíva svoju e-mailovú adresu, resp. v adrese má rôzny text a podľa toho by sme nevedeli identifikovať osobu ktorej správu zašleme.

Obecné zastupiteľstvo a starosta obce majú záujem priamo komunikovať s chatármi a chalupármi v roku 2022, zvolaním verejnej schôdze kde by sa riešila problematika odpadového hospodárstva, problematika komunikácií a ďalších problémov v našej doline. Chceme, aby si chatári zvolili čo najskôr svojich zástupcov podľa jednotlivých lokalít (cca 6 osôb), ktorí budú ochotní chodiť na rokovania s vedením obce, kde budú tlmočiť návrhy chatárov a spätne poskytovať informácie chatárom.

Prajeme všetkým chatárom a chalupárom, aby aj v roku 2022 mohli v pokojnom prostredí užívať svoju chatu, chalupu a neporušenú prírodu v našej doline. Nech je naše územie stále tým, kde nemáme hromadný prechod cudzích osôb, kde je pokoj a môžeme vidieť na lúke lesnú zver, počuť spievať vtáčiky, alebo vidieť krúžiť dravce. Aby spoložitie občanov obce a chatárov, ako i ich návštevníkov bolo v prospech obidvoch strán.

Poslanci obecného zastupiteľstva a starosta obce Jakubovany.

web obce: www.jakubovany.sk

e-mail: obec@jakubovany.sk

tf.kontakt: obecný úrad 044 5595 251

starosta 0902 350 753

cez slovensko.sk: pri vyhľadání „Jakubovany“ zadať ičo 00315273